

מדלא קתני ברישא גם את החילוקים הבאים
בין תרומה ובכורים למעשר:

ונוהגין תרומה ובכורים אף בשאר שני טו-א
שבוע [שנה שלישית וששית משנות
השמיטה], שאין מעשר שני נוהג בהם.
ואין להם לתרומה ובכורים פדיון —

מה שאין כן במעשר שני, שאינו נוהג בשנה
שלישית וששית של שמיטה, ויש לו פדיון.

שמע מינה, כי התנא שייר. וכשם ששייר
אלו, כן שייר אף את הערל.

תא שמע פשיטות לספק שנסתפקו בני
הישיבה, האם הערל אסור במעשר שני:

דתניא: נשתיירו בו [במי שנימול] ציצין
המעכבין את המילה, הרי זה אינו אוכל לא
בתרומה שהערל אסור בה, ולא בפסח, ולא
בקדשים, ולא במעשר.

מאי לאו "ולא במעשר" היינו מעשר דגן,
דהיינו מעשר שני כי במעשר ראשון
ובמעשר עני אין כל קדושה, ואין חידוש
בדבר. הרי למדת שערל אסור במעשר.

ודחינן: לא כאשר פירשת "ולא במעשר"
היינו מעשר שני.

אלא מעשר בהמה, שהערל אסור בה לאכול,
כשאר כל הקדשים.

ותמהינן עלה: והרי מעשר בהמה היינו
קדשים, וכבר שנינו "ולא בקדשים", ולמה
צריך התנא להוסיף מעשר בהמה?

ותמהה הגמרא על התמיהה:

למי אוכלו בטומאת הגוף עדיפא מכל שאר
החומרות שיש בתרומה.

אמר מר: ואוכלן בטומאת עצמן "לוקה" מה
שאין כן בתרומה:

ומדייקת הגמרא: מילקא הוא דלא לקי
האוכל תרומה בטומאת עצמה.

הא איסורא — איכא!

והוינן בה: מנלן איסור אכילת תרומה
בטומאת עצמה?

ומפרשינן: כי אמר קרא גבי פסולי
המוקדשין שנפדו "בשעריך תאכלנו הטמא
והטהור יחדיו".

מלמד הכתוב שאין חושש הטהור לטומאה
שנטמאו על ידי הטמא.

ומשמע מלשון הכתוב "תאכלנו", שהוא בא
למעט, ולומר: דוקא לזה תאכלנו, ולא
לאחר!

ובא הכתוב למעט את התרומה.

ולאו הבא מכלל עשה, גדרו הוא איסור
עשה, ואין לוקין עליו.

כאן שבה הגמרא לבעיה שנסתפקו בני
הישיבה לעיל, אם ערל מותר במעשר שני;
ולהוכחה שהובאה — לאיסור הערל
במעשר — מן הרישא שלא נכתב הערל בין
הדברים שיש בתרומה ובכורים מה שאין
במעשר; ולדחייה שדחתה הגמרא, כי "תנא
ושייר" כשם ששיר בסיפא:

אמר רב אשי להוסיף על דחיית הגמרא:
מרישא עצמה נמי שמעת מינה, דתנא
ושייר.

למה לי לשנותו?

והרי כיון ששנה התנא "קדשים", על כרחך מעשר — "מעשר דגן" הוא ולא מעשר בהמה; וחזרה ההוכחה שהערל אסור במעשר שני.

ודחינן את הראיה באופן אחר: ודילמא מאי "ולא במעשר" — מעשר ראשון, ורבי מאיר היא, דאמר: מעשר ראשון אסור לזרים, וכשם שחמור הוא לענין זרות, כך חמור הוא לענין ערלות.

תא שמע שהערל אסור במעשר שני, מדתני רבי חייא בר רב מדפתי: ערל אסור בשתי מעשרות.

מאי לאו, הכי קאמר: אחד מעשר דגן [מעשר שני] ואחד מעשר בהמה — בשתי מעשרות אלו אסור הערל.

ומוכח שערל אסור במעשר שני.

ודחינן: הכא נמי כוונת התנא למעשר ראשון, ורבי מאיר היא, האוסר מעשר ראשון לזרים.

תא שמע: אונן — אסור במעשר שני, ומותר בתרומה [כפי שכבר נזכר לעיל], ובמעשי הפרה [שהרי אינה קדשי מזבח].⁽¹⁾ וטבול יום מותר בה, וכל שכן אונן.⁽²⁾

וליתעמיך — שאתה מוכיח מזה שמעשר הינו מעשר שני, ומשום שמעשר בהמה אין צריך לשנותו כיון שהוא בכלל הקדשים — הרי נמי תיקשי:

מי לא תנן פסח, ובכל זאת קתני נמי קדשים, והרי פסח בכלל קדשים הוא, ולמה הוצרך התנא לשנותו בפני עצמו?

ומשינינן: בשלמא פסח וקדשים צריכי לשנות את שניהם.

דאי תנא פסח בלבד שהציצין מעכבין מלאכול בו, הייתי אומר: פסח דוקא, משום דעיקר איסור אכילת קדשים בערלות — בפסח הוא דכתיבא [שלגבי פסח נאמר בתורה איסור ערלות], וכמו שנאמר "וכל ערל לא יאכל בו", וכל הקדשים נלמדים מפסח.

אבל קדשים אחרים, שלא נאמר בהם בהדיא איסור אכילה לערל, אימא לא יהא אסור בהם הנימול כשנשתיירו בו ציצין.

ואי תנא בכרייתא קדשים בלבד שהציצין מעכבין מלאכול בהם, הוה אמיאנא: מאי "קדשים" — פסח, וכו' בלבד הוא שנאסר, משום שעיקר ערלות בפסח כתיבא, ואילו שאר הקדשים לא הייתי יודע, ולפיכך שנה התנא גם קדשים.

אלא לדברייך, שאתה מפרש "ולא במעשר" — מעשר בהמה, תיקשי:

1. ברש"י לעיל עג א כתב לגבי הזאת טמא, שאין הכתוב צריך ללמדנו שהוא פסול [ולפיכך, אדרבה, צריכים אנו לימוד מיוחד להכשיר את הטבול יום], כי "אנא ידענא דטמא אסור בפרה, דהא חטאת קרייה רחמנא". ואילו כאן כתב

2. כתבו התוספות: אף על גב דאונן אסור

1. ברש"י לעיל עג א כתב לגבי הזאת טמא, שאין הכתוב צריך ללמדנו שהוא פסול [ולפיכך, אדרבה, צריכים אנו לימוד מיוחד להכשיר את הטבול יום], כי "אנא ידענא דטמא אסור בפרה, דהא חטאת קרייה רחמנא". ואילו כאן כתב

בתרומה ומותר בפרה ובמעשר", כיון שאף בפרה סובר התנא שהערל אסור.

כי האי תנא — דבי רבי עקיבא היא, דמרבין ליה לערל שיהיה דינו כטמא.

דתניא: רבי עקיבא אומר: "איש איש" — לרבות את הערל!

ולדעת רבי עקיבא אסור הערל בפרה, וכפי שנתבאר לדעתו בסוגיא לעיל עב ב. (5)

ומאן תנא דפליג עליה דרבי עקיבא?

כלומר: הרי בברייתא שהובאה לעיל עב ב איתא: ערל שהזה הזאתו כשירה, ומי הוא תנא זה שנחלק על רבי עקיבא הסובר ערל שהזה הזאתו פסולה? (6)

טבול יום — אסור בתרומה, ומותר טבול יום, כיון שאינו "מחוסר כפורים" בפרה, ובמעשר [וכפי שכבר נזכר כל זה לעיל].

מחוסר כפורים [כגון זב בעל שלש ראיות, ומצורע מוחלט, ויולדת, הצריכים להביא קרבן אחר שנטהרן] — אסור בפרה (3), ומותר בתרומה ובמעשר שני. (4)

ואם איתא, שהערל מותר במעשר שני, ניתני:

[טבול יום ו]ערל אסור בתרומה, ומותר בפרה ובמעשר!?

אלא ודאי אסור הערל, במעשר.

ודחינן: לעולם מותר הערל במעשר שני. אלא שלפיכך לא שנה התנא "ערל אסור

במעשר וטבול יום מותר בה, היינו לאכילה, אבל לנגיעה תרוייהו שרי; כלומר, מעשי פרה כנגיעה היא.

וכעין זה מבואר לעיל עב ב לגבי ערל בפרה, שהוא נלמד בקל וחומר מטבול יום הכשר בפרה, ופריך הגמרא ממעשר שטבול יום מותר בו, ומכל מקום הערל אסור בו. ומשני: אטו אנן לאכילה קאמרינן, אנן לנגיעה קאמרינן.

3. כתב רש"י הטעם, דמחוסר מעשה הוא, וכמי שטומאתו עליו דמי, וכל שכן טבול יום דילה [של טומאה שצריך להביא קרבן] דאיכא תרתין. אבל טבול יום דטומאת מת ודשרין [שאינן צריך להביא קרבן] מותר בה, דשמשא ממילא ערבא [השמש שוקעת מאליה] ולא מחוסר מעשה הוא, הלכך: כי כתיב והזה הטהור על הטמא, "טהור" מכלל שהוא טמא [וילפינן מינה לעיל שטבול יום מותר בפרה], למישרי טבול יום [שאינו מחוסר כפורים] אתא, ולא מחוסר

כפורים.

4. ראה דרשת המקראות בזה לקמן עד ב.

5. כן פירש רש"י; ואולם ראה במהרש"א שביאר כוונת הגמרא [ליישב דעת הרמב"ם], דהכי קאמר: לרבי עקיבא אכן ערל אסור במעשר, ראה שם היטב ובקרני ראם וקרן אורה.

וכפירושו נראה מלשון הראשונים בתחילת הפרק על גוף דברי רבי עקיבא, שאמר: "איש איש" לרבות את הערל. וכתבו [לשון הריטב"א]: דלרבי עקיבא לכל דבר נתרבה ערל כי טמא "למעשר לפרה ולראיה". הרי שהם מפרשים כהמהרש"א, שאם לא כן היכן מצאו הראשונים שלרבי עקיבא ערל אסור במעשר; וראה עוד בהערה על דברי הגמרא בהמשך: "ואף" רבי יצחק סבר: ערל אסור במעשר.

6. כן פירש רש"י לפי גירסתו שגרס: מאן תנא

ומפרשינן: **תנא קמא דרבי יוסף הבבלי היא!**

שהוא התנא שנחלק על רבי יוסף הבבלי בברייתא הבאה:

דתניא: שריפת הפרה על ידי אונן ומחוסר כפורים, הרי היא כשירה. ולא כפי ששינו בברייתא הקודמת, שפירשנוה כרבי עקיבא: מחוסר כפורים אסור בפרה.

רבי יוסף הבבלי אומר: שריפת אונן הרי היא כשירה. אבל שריפת מחוסר כפורים הרי היא פסולה, וכמו הברייתא שהובאה לעיל, ופירשנוה כרבי עקיבא.

הרי למדת: תנא קמא דרבי יוסף הבבלי נחלק על רבי עקיבא המכשיר מחוסר כפורים בפרה. וכשם שנחלק עליו במחוסר כפורים, כך נחלק עליו בערל. והוא התנא של הברייתא שהובאה לעיל עב ב, האומרת: ערל שהזהה — הזאתו כשירה.⁽⁷⁾

ואף⁽⁸⁾ רבי יצחק סבר: ערל אסור במעשר שני.

דאמר רבי יצחק: מנין לערל שאסור במעשר שני?

גזירה שוה היא: **נאמר "ממנו" במעשר⁽⁹⁾, ונאמר "ממנו" בפסח.⁽¹⁰⁾**

הגר"א שנתבארה בהערה לעיל, הרי דברי הגמרא פשוטים וברורים.

8. לפי מה שנתבאר בהערה לעיל [בעמוד זה] בשם הראשונים, שהם מפרשים: לפי רבי עקיבא ערל אסור במעשר, מתבאר היטב לשון הגמרא: "ואף" רבי יצחק סבר ערל אסור במעשר, כלומר: מלבד רבי עקיבא הסובר כן, אף רבי יצחק סובר כמותו; אבל לפי רש"י שלא ביאר כהראשונים, ולא מצאנו בגמרא שיהא רבי עקיבא סובר: ערל אסור במעשר, הרי שצריך ביאור לשון הגמרא: "ואף" רבי יצחק סבר ערל אסור במעשר, וראה ערוך לנו על דברי הגמרא לעיל: "האי תנא דבי רבי עקיבא היא".

9. שנאמר בוידוי מעשר שני: לא אכלתי באוני "ממנו", ולא בערתי "ממנו" בטמא, ולא נתתי "ממנו" למת וגו'.

10. אל תאכלו "ממנו" נא. ולא תותרו "ממנו" עד בוקר, והנותר "ממנו" עד בוקר באש תשרופו.

דפליג עליה דרבי עקיבא, וכבר נתקשו המפרשים, למה צריכים אנו להביא ממרחק לחמנו, והרי יש לומר כי התנא הסובר ערל שהזהה הזאתו כשירה, סבירא ליה כרבי אליעזר שאינו מרבה ערל כי טמא, אלא לומד את איסור הערל בתרומה מגזירה שוה דפסח, ולפי שיטתו אין אנו יכולים לאסור את הערל בהזאה, הואיל ויש לנו ללמוד מקל וחומר מטבול יום שהערל מותר בהזאה, והרי לא מצינו פירכא לקל וחומר זה אלא לפי שיטת רבי עקיבא, המרבה ערל כי טמא, וכפי שנתבאר כל זה לעיל עא ב?!

והגר"א מחק מגירסת הגמרא את המלים: ומאן תנא "דפליג עליה דרבי עקיבא", וכוונת הגמרא לשאול: מאן הוא התנא של הברייתא הנזכרת כאן, שמבואר בה: מחוסר כפורים כשר בפרה; ובגירסא זו סרה גם התמיהה שבהערה הבאה.

7. כן פירש רש"י; והתוספות תמהו עליו: מה ענין זה אצל זה? וראה מה שביארו; וראה מה שביאר בערוך לנו שיטת רש"י; ולפי גירסת

מה "ממנו" האמור בפסח, הערל אסור בו — אף "ממנו" האמור במעשר, ערל אסור בו.

וגזירה שוה זו מופני לא נכתב "ממנו" אלא ללמוד ממנו את הגזירה שוה, ובהמשך הסוגיא יתבאר איזה "ממנו" מופנה!

דאי לא מופני, הרי אין למדים מגזירה שוה כעין זו אם יש לפרוך פירכא עליה, וכאן הרי איכא למיפרך: מה לפסח שכן חייבים עליו משום פיגול נותר [האוכל פיגול או נותר חייב כרת] וטמא שאכל את הקודש. תאמר במעשר, שאין חייבים עליו בכל אלו [כי פגול ונותר לא שייך בו כלל, והאוכל מעשר שני בטומאה אינו חייב כרת].⁽¹¹⁾

לאיי [באמת] — אפנויי מופני!

מאי מופני, איזה "ממנו" מופנה, האם זה האמור במעשר שני, או זה האמור במעשר?

אמר רבא [לעיל עא א הגירסא: רבה] אמר רבי יצחק: תלתא "ממנו" כתיבי בפסח [שלוש פעמים כתבה התורה "ממנו" בפרשת קרבן פסח]:

חד "ממנו" [צלי אש ומצות על מרורים יאכלוהו. אל תאכלו "ממנו" נא] — לגופיה, כלומר: אם לא שאמר הכתוב "ממנו" הייתי אומר: אין הכתוב מדבר על הפסח, אלא על

"מצות ומרורים" שהוזכרו בפסוק קודם [תוספות].

וחד "ממנו" [לא תותירו "ממנו" עד בוקר] מופנה הוא לגזירה שוה.

וחד "ממנו" [והנותר "ממנו" עד בוקר באש תשרופו], הרי הדבר תלוי במחלוקת:

למאן דאמר בא הכתוב "והנותר ממנו עד בוקר באש תשרופו" כדי ליתן לך עשה אחר לא תעשה של "לא תותירו ממנו עד בוקר" בשביל לנתק אותו לעשה, לומר שאין לוקין עליו, כדקיימא לן: לאו הניתק לעשה אין לוקין עליו —

לפיכך אמר הכתוב "ממנו", כי אידי היות דכתיב נותר — כתיב נמי "ממנו".⁽¹²⁾

ולמאן דאמר בא הכתוב "והנותר ממנו עד בוקר" — שהוא מיותר, כי היה לו לומר "והנותר ממנו באש תשרופו", הואיל וכבר אמר "לא תותירו ממנו עד בוקר" — ליתן לך בוקר שני לשריפתו, כלומר: שבא הכתוב לומר שאין שורפין קדשים ביום טוב, ואם נותר מן הפסח לא תשרפנו בבוקר הראשון של יום טוב, אלא בבוקר שני של חול המועד.

לפיכך אמר הכתוב "ממנו", כי אידי דכתיב "עד בוקר", כתיב נמי "ממנו".⁽¹³⁾

11. כתבו התוספות: הוה מצי למימר שכן חמור הקודש מן המעשר בחומרות שסימנם: פנקע"כ

[ב"ח; אבל חומרת אסור לאונן [שסימנה: ס] אין היא שייכת לגבי מעשר, לפי שאף הוא אסור לאונן, ולא נאמרה חומרא זו לעיל עג ב אלא לענין תרומה].

12. ראה תוספות לעיל עא א ד"ה בו בביאור תירוץ הגמרא, ובערוך לנר כאן.

13. א. ראה תוספות לעיל עא א ד"ה בו, ובערוך לנר כאן בביאור תירוץ הגמרא.

ב. ברש"י הביא המקור למחלוקת הנזכרת כאן מפסחים פרק כיצד צולין, ואולם לא מצינו

ומאחר שפירשה הגמרא כל "ממנו" שנאמר בפסח, מפרשת הגמרא כן גם במעשר שני:

תלתא "ממנו" כתיבי במעשר:

חד "ממנו" [לא אכלתי באוני "ממנו"] לגופיה, כלומר: למעט מעשר ראשון, שיותר באינינות [תוספות ישנים].

וחד "ממנו" [ולא בערתי "ממנו" בטמא] לדרבי אבהו אמר רבי יוחנן [לעיל עג ב], דאמר: "ממנו" אי אתה מבעיר, אבל אתה מבעיר שמן של תרומה שנטמא, ללמדך שטומאה מתרת תרומה בהבערה.

וחד "ממנו" [ולא נתתי "ממנו" למת] לדריש לקיש —

דאמר ריש לקיש אמר רבי סמאי: מנין למעשר שני שנטמא שיותר לסוכו, ואין

אומרים: הואיל וסיכה כשתיה, הרי זה כמי ששתה ממנו בטומאה, ואסור משום "לא תוכל לאכול בשעריך"? (14)

שנאמר בוידוי מעשר שני "ולא בערתי ממנו בטמא [כשהמעשר שני טמא], **ולא נתתי "ממנו" [מן המעשר הטמא] למת.**

מלמד הכתוב שלמת הוא ד"לא נתתי" ממעשר טמא.

הא לחי דומיא דמת [הנאה דומה להנאת הנתינה למת] — "נתתי".

והרי איזה הוא דבר ששורה בחיים ובמתים? (15) **הוי אומר זו סיכה.** ללמדך: למת הוא דלא סכתי ממעשר טמא, אבל לחי — סכתי.

מתקיף לה מר זוטרא: ואימא, אמור שכך יש

שם בדף פג ב, אלא שיטה אחת מהשיטות הנזכרות כאן, והיא: ליתן לך בוקר שני לשריפתו.

ואולם בתמורה ד ב מביאה הגמרא ברייתא: "לא תותירו ממנו עד בוקר, והנותר ממנו עד בוקר", בא הכתוב ליתן עשה אחר לא תעשה לומר שאין לוקין עליו, דברי רבי יהודה. רבי יעקב אומר: לא מן השם הוא זה [לא מטעם זה הוא פטור מן המלקות] אלא משום דהוה לאו שאין בו מעשה, וכל לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו; ומפרשת הגמרא: ורבי יעקב האי "והנותר ממנו עד בוקר באש תשרופו" למאי אתא [ביארו התוספות שם: למה כתבה התורה את העשה בסמוך ללאו, אם לא שבא הכתוב לנתק את הלאו], ומיישבת: ליתן לו בוקר שני לשריפתו.

14. כן פירש רש"י; אבל התוספות ביארו: דסלקא דעתין דאסור, משום שמבער בטומאה; ביאור דבריהם, הייתי אומר: אף על גב שמעשר שני טהור מותר לסוכו, מכל מקום כשנטמא הרי הוא אסור בסיכה, כי כל ביעור בטומאה הרי הוא אסור משום שהוא טמא והוא בכלל מה שאמרה תורה: ולא בערתי ממנו בטמא, וכפי שנתבארה שיטתם לעיל בהערות, שהם סוברים בביאור האיסור: "ולא בערתי ממנו בטמא", שהטומאה גורמת לאיסור, ולא כדעת רש"י המפרש: אין הטומאה מתירה בהבערה, אחרונים.

15. מרש"י משמע שאינו גורס: איזה דבר ששורה בחיים ובמתים, שהרי כתב: הא לחי דומיא דמת נתתי, ואי זו נתינה משכחת במת הוי אומר זו סיכה, וקדייקינן: דכוותיה בחי שרי.

מה להלן — גבי לא אכלתי — מגופו של מעשר מתודה הוא שלא אכל.

אף כאן — גבי לא נתתי ממנו למת — מגופו של מעשר שני לא נתן, והיינו סיכה.

ומלמד הכתוב שסיכה מותרת לחי.

וכאן שבה הגמרא לגזירה שוה "ממנו ממנו" מפסח, המלמדת כשם שהערל אסור בפסח, כן אסור הוא במעשר, ולמה שנתבאר: גזירה שוה מופנה היא, הואיל וחד "ממנו" האמור בפסח מיותר הוא, ולפיכך אין משיבין על הגזירה שוה, אף שיש לפרוץ עליה.

ומקשינן: ואכתי "מופנה" מצד אחד בלבד הוא?!

הניחא למאן דאמר: גזירה שוה המופנה מצד אחד למדין, ואין משיבין.

אלא למאן דאמר: גזירה שוה המופנה מצד אחד למדין, ומשיבין עד שתהא גזירה שוה מופנה משני צדדים —

מאי איכא למימר?! והרי אף ש"ממנו" האמור בפסח מופנה הוא, הרי כל שלושת

לפרש מה שאמרה תורה: ולא נתתי ממנו למת, שלא בסיכה הכתוב מדבר, אלא כך הוא מתודה: אפילו כשנטמא שלא הייתי יכול לאוכלו, מכל מקום לא שיניתי את המעשר לדבר שאינו לאכילה, דהיינו צרכי המת⁽¹⁶⁾, ולא חללתיו כדי ליקח לו למת ארון ותכריכים⁽¹⁷⁾ —

ותדייק: הא לחי דומיא דמת, דהיינו, לקנות חלוק לחי — נתתי.

ומלמד הכתוב שאף על גב שמעשר שני טהור לא ניתן אלא לאכילה שתיה וסיכה, ולא לחללו לקנות בו חלוק⁽¹⁸⁾, מכל מקום מעשר שני שנטמא, שאינו יכול לאוכלו, הרי זה יכול לחללו ולקנות בו חלוק!

אמר תירץ רב הונא בריה דרב יהושע: הואיל ואמרה תורה: ולא נתתי "ממנו" למת, הרי משמע שהכתוב מדבר בנתינה מגופו של מעשר שני, והיינו סיכה ולא ארון ותכריכים, שאין נהנה מן המעשר עצמו, אלא מחללו ולוקח ממנו ארון ותכריכים למת.

רב אשי אמר [תירץ]: "לא נתתי ממנו למת" — דומיא ד"לא אכלתי ממנו בטמא" משמע.

נאמר על קיחת ארון ותכריכים למת [וכמבואר במשנה במנעשר שני], אלא שאנו אומרים: אף על סיכה נאמר; והכי מקשינן: מנין לך שאף על סיכה הכתוב מדבר, והרי שמא אין הכתוב מדבר אלא בקיחת ארון ותכריכים בלבד; וראה היטב בקרן אורה ד"ה ואימא מה שכתב בדעת רש"י.

18. כן מבואר מרש"י, ואין הדבר מוסכם, ראה תוס' לעיל עג א ד"ה נכסי כהן, ובקרן אורה כאן.

16. לשון רש"י הוא: ואימא לא נתתי ממנו למת לא בסיכה קאמר, אלא כך הוא מתודה: לא קניתי ממנו ארון ותכריכים למת אפילו כשנטמא דלא יכולתי לאוכלו, ולא שניתיו לדבר שאינו לאכילה והוא צרכי המת.

17. ביארו התוספות: דילמא דוקא ליקח לו ארון ותכריכים, כלומר: ודאי אמת הוא אף לפי מה שאנו מפרשים את הכתוב לענין סיכה, שעיקרו

”ממנו” שאמרה תורה במעשר אינם מיותרים, אלא ללמד הם באים, וכפי שנתבאר.

ואם כן, האיך נילף בגזירה שוה, מאחר שיש לפרוך: מה לפסח שכן חייבים עליו משום פגול נותר וטמא?!

ומשנינן: מאן דאמר זה לא יפרש את מה שאמר הכתוב: ולא בערתי ”ממנו” בטמא, שהוא בא ללמד את דינו של רבי אבהו אמר רבי יוחנן, ממנו אי אתה מבעיר, אבל אתה מבעיר בשמן של תרומה שנטמא.

כי הך דרבי אבהו — מדרב נחמן אמר רבה בר אבהו [מפרש לה ואזיל] נפקא, (19) ולכן מיותר הפסוק ”ולא בערתי ממנו בטמא” לאפנויי גם מצד מעשר שני.

דאמר רב נחמן אמר רבה בר אבהו: מאי דכתיב ”ואני הנה נתתי לך את משמרת תרומותי”? —

בשתי תרומות הכתוב מדבר: אחת תרומה טהורה, ואחת תרומה טמאה.

ואמר רחמנא: ”לך” — שלך תהא להסקה תחת תבשילך.

הרי למדת שמותר להבעיר בשמן של תרומה שנטמא.

שנינו במשנתנו: הערל וכל הטמאים לא יאכלו בתרומה:

והוינן בה: מנא הני מילי שאסור לאכול תרומה בטומאת הגוף?

אמר רבי יוחנן משום רבי ישמעאל: אמר קרא בפרשת אמור:

”איש איש מזרע אהרן, והוא צרוע או זב — בקדשים לא יאכל עד אשר יטהר.

והנוגע בכל טמא נפש, או איש אשר תצא ממנו שכבת זרע, או איש אשר יגע בכל שרץ אשר יטמא לו לכל טומאתו.

נפש אשר תגע בו, וטמאה עד הערב. ולא יאכל מן הקדשים כי אם רחץ בשרו במים. ובא השמש וטהר, ואחר יאכל מן הקדשים, כי לחמו הוא.”

ומאחר שאמר הכתוב: ”איש איש מזרע אהרן”, הרי משמע: כל זרע אהרן כשהוא טמא אסור לאכול בקדשים הניתנים לכהנים, ואי אתה יכול לפרשו על קדשי קדשים הניתנים לכהנים —

כי אי זהו דבר ששוה בזרעו של אהרן — ב-טו כלומר: כל זרעו של אהרן בין בנים ובין בנות שייכים בו — הוי אומר זו תרומה, שהשוה בהן הכתוב בנות לבנים, ולא בקדשי קדשים, שאין נאכלים אלא לזכרי כהונה.

הרי למדת: טמא אסור באכילת תרומה.

ומקשינן: ואימא, אמור, הואיל ואמר הכתוב ”בקדשים” לא יאכל, אין הכתוב בא לאסור את הטמא אלא בחזה ושוק של קדשים — הניתן לכהנים, ועשה בהם הכתוב בנות כבנים?!

ומשנינן: חזה ושוק אינו שוה בכל זרעו של